

JERUZĀLEMES KONCILS

Sabata pēcpusdienai

NEDEĻAS PĒTĪJUMIEM:

Apd 15, Gal 2:11–13, 2Moz 12:43–49, Rm 3:30, 3Moz 18:30, Atkl 2:14, 20.

ATMIŅAS PANTS:

“Mēs ticam, ka caur Kunga Jēzus žēlastību tiksīm izglābti tāpat kā viņi.” (Apd 15:11)

Pēc vairāk nekā diviem gadiem Pāvils un Barnaba atgriezās Sīrijas Antiohijā. Tā kā visa draudze tur bija iesaistīta viņu kā misionāru izsūtīšanā, bija dabiski, ka viņiem bija jāziņo draudzei. Viņu ziņojuma uzsvars tomēr nebija uz to, ko viņi bija paveikuši, bet gan ko Dievs bija ar viņu starpniecību izdarījis.

Ziņojuma tēma, protams, bija misijas piedzīvotā veiksmē pagānu vidū, lai gan arī daudzi jūdi bija nākuši pie ticības. Kopš notikušā Kornēlija namā neapgraizītu pagānu atgriešanās tomēr bija kļuvusi par svarīgu jautājumu (Apd 11:1–18), bet tagad, kad šim lielajam skaitam bija jāļauj piederēt draudzei, viss īpaši sarežģījās. Daudzi ticīgie Jeruzālemē par to nepriecājās. Viņi uzskatīja, ka pagāniem vispirms jātiek apgraizīti, tas ir, jākļūst par jaunatgrieztiem jūdiem, lai kļūtu par daļu no Dieva tautas un baudītu sadraudzību ar viņiem.

Apd 15. nodaļa runā par to, ka pagānu problēma sasniedza kritisku līmeni un kā draudze strādāja kopā, lai atrastu risinājumu. Jeruzālemes koncils bija pagrieziena punkts apustuliskās draudzes vēsturē pasaulplašās misijas jomā.

Lūdzu, iepazīsties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 25. augustā.

Strīdus jautājums

No paša sākuma draudze Antiohijā sastāvēja gan no (hellēņu) jūdiem, gan no neapgraižītiem pagāniem (Apd 11:19–21, Gal 2:11–13), kas acīmredzot dzīvoja mierpilnā sadraudzībā cits ar citu. Taču šo sadraudzību iztraucēja ticīgo grupa, kas ieradās no Jeruzālemes.

Izlasi Apd 15:1–5. Kādu problēmu draudze piedzīvoja? _____

Tradicionāli saukti par “jūdaiskotājiem” šie cilvēki no Jūdejas, iespējams, bija tie paši, kas 5. pantā nosaukti par ticīgajiem farizejiem. Farizeju klātbūtnei draudzē nevajadzētu būt mums pārsteigumam, jo Pāvils pats pirms savas atgriešanās bija farizejs (Flp 3:5). Izskatās, ka šī grupa bija devusies uz Antiohiju pati pēc savas iniciatīvas (Apd 15:24), lai gan kādā citā epizodē, kas arī notika Antiohijā kādu laiku vēlāk, redzam, ka lielākā daļa jūdu, tai skaitā apustuļi, nebija apmierināti ar neapgraižīto pagānu klātbūtni draudzē (Gal 2:11–13).

Vēstulē galatiešiem Pāvils nerunā pozitīvi par jūdaiskotājiem, nosaucot viņus par nemierna cēlājiem (Gal 1:7, 5:10) un “viltus brāļiem” (Gal 2:4), kuru patiesie motīvi bija mazināt evaņģēlija garīgo brīvību un ievest pagānu atgrieztos likuma verdzībā.

Viņu doma bija ļoti vienkārša: ja pagāni netiek apgraižīti un ja viņi neievēro visus citus jūdu ceremoniālos likumus, viņi nevar tikt glābti. Glābšanai – tā viņi uzskatīja – bija jābūt atrodamai tikai Dieva derības kopienā un, saskaņā ar Veco Derību, nebija cita ceļa, kā kļūt par Dieva izredzēto tautu, kā vien ar apgraižīšanu (1Moz 17:9–14, 2Moz 12:48). Īsāk sakot, pagāni varēja tikt glābti tikai tad, ja viņi vispirms kļūs par jaunatgrieztiem jūdiem.

Pāvils un Barnaba, protams, nevarēja piekrist šādām prasībām, kas bija pret evaņģēlija būtību. Agresīvā Jūdejas viesu ierašanās izsauca karstu diskusiju. Vārds, kas minēts Apd 15:2 (“stasis”), nozīmē “konflikts” vai “strīds”. Tomēr jautājums bija pārāk svarīgs, lai to risinātu tikai vietējā līmenī. Uz spēles bija likta draudzes vienotība. Tad brāļi no Antiohijas nolēma sūtīt zināmu skaitu delegātu, arī Pāvilu un Barnabu, uz Jeruzālemi, lai atrastu risinājumu.

Iedomājies sevi jūdaiskotāju vietā. Kādus argumentus tu varētu izmantot, lai aizstāvētu savu viedokli? _____

Apgraizišana

Viens no lielākajiem jautājumiem šajā konfliktā bija apgraizišana. Tā nebija cilvēku iecelta kārtība (salīdzini ar Mt 15:2, 9). Drīzāk tā bija Dieva pavēle – Viņa derības zīme ar Ābrahāma pēcnācējiem kā Viņa izredzētiem ļaudīm (1Moz 17:9–14).

Izlasi 2Moz 12:43–49. Kam vēl bija jātiek apgraizītiem bez tiem, kas bija dzimuši israēlieši?

Derības svētības nebija ierobežotas ar tiem, kas bija dzimuši israēlieši, bet bija attiecināmas uz jebkuru vergu vai svešinieku, kas vēlējās to piedzīvot, ja vien viņš tika apgraizīts. Pēc apgraizišanas svešiniekam Dieva priekšā bija tāds pats stāvoklis kā dzimušam israēlietim: “Tie būs kā pašu zemē dzimušie” (2Moz 12:48).

Tāpēc vīrietim apgraizišana bija neizbēgama, lai kļūtu par pilntiesīgu Dieva derības kopienas locekli. Tā kā Jēzus bija Israēla Mesija, likās dabiski, ka judaiskotāji uzstāja, lai neviens pagāns negūtu labumu no Viņa glābšanas, pirms viņš nav kļuvis par jūdu.

Izlasi Rm 3:30, 1kor 7:18, Gal 3:28, 5:6. Kā Pāvils saprata apgraizišanu? _____

Sakot, ka neviens pagāns nevar tikt glābts, vispirms nepievienojoties jūdaismam, šie vīri jauca divus atšķirīgus jēdzienus: derību un glābšanu. Tas, ka cilvēks bija Dieva derības kopienas loceklis, negarantēja glābšanu (Jer 4:4, 9:25). Turklāt Ābrahāms bija glābts (taisnots) ticībā, kas notika pirms tam un nevis tāpēc, ka viņš bija apgraizīts (Rm 4:9–13). Glābšana vienmēr ir notikusi ticībā, turpretī derība bija žēlastības aizgādība, ar kuras palīdzību Dievs gribēja darīt zināmu Sevi un Savu glābšanas plānu visai pasaulei. Šim nolūkam tika izraudzīts Israēls (1Moz 12:1–3).

Tomēr problēma bija, ka, pārāk cieši saistot derību un glābšanu, šie ticīgie sāka uzskatīt apgraizišanu kā nopelnu. Dieva glābjošā žēlastība tomēr nedarbojas tur, kur darbojas cilvēku darbi. Tāpēc uzspiest apgraizišanu ticīgajiem pagāniem kā glābšanas līdzekli nozīmēja izkropļot evaņģēlija patiesību (Gal 1:7, 2:3–5), atcelt Dieva žēlastību (Gal 2:21) un padarīt Jēzu par neko (Gal 5:2). Pie tam tas bija glābšanas universālā rakstura noliegums (Kol 3:11, Tit 2:11). Pāvils nevarēja piekrist šāda veida domāšanai.

Kādas briesmas draud, domājot, ka glābšanu var iegūt tikai tad, ja pieredi pareizajai draudzei?

Debates

Izlasi Apd 15:7–11. Kāds bija Pētera ieguldījums debatēs Jeruzālemē? _____

Lūka, protams, neraksta par visu sanāksmē notikušo. Būtu interesanti zināt, piemēram, judaiskotāju argumentus (Apd 15:5), kā arī Pāvila un Barnabas atbildes (Apd 15:12). Fakts, ka mums ir tikai Pētera un Jēkaba runas, norāda uz to, cik šie vīri apustuļu vidū bija svarīgi.

Savā runā Pēteris uzrunāja apustuļus un vecajus, atgādinot viņiem piedzīvojumu ar Kornēliju pirms daudziem gadiem. Pēc būtības viņa arguments bija tas pats, ko viņš bija izmantojis brāļu priekšā Jeruzālemē (Apd 11:4–17). Dievs pats bija parādījis Savu apstiprinājumu Kornēlija ticībai (kaut arī viņš bija neapgraizīts pagāns), dodot viņam un viņa saimei tādu pašu Gara dāvanu, kādu Viņš bija devis apustuļiem Vasarsvētkos.

Savā dievišķajā aizgādībā Dievs bija izmantojis tik redzamu personību kā Pēteri, lai pārliecinātu jūdu ticīgos, ka Viņš nešķiro jūdus un pagānus attiecībā uz glābšanas jautājumu. Pat ja viņiem trūkst šķīstījošo Vecās Derības noteikumu un regulējumu labumu, ticīgie pagāni nevarēja vairs ilgāk tikt uzskatīti par nešķīstiem, jo Dievs pats bija šķīstījis viņu sirdis. Pētera pēdējais apgalvojums izklausījās ļoti līdzīgs tam, ko mēs gaidītu no Pāvila: “Mēs ticam, ka caur Kunga Jēzus žēlastību tiksīm izglābti tāpat kā viņi” (Apd 15:11).

Izlasi Apd 15:13–21. Kādu risinājumu pagānu problēmai ierosināja Jēkabs? _____

Jēkaba runa norāda, ka viņš bija varas pozīcijās (salīdzini ar Apd 12:17, 21:18, Gal 2:9, 12). Lai arī ko viņš domāja ar Dāvida sabrukušā nama atjaunošanu, kas Amosa pravietojumā attiecas uz Dāvida dinastijas atjaunošanu (Am 9:11, 12), Jēkaba galvenais nodoms bija pārādīt, ka Dievs jau ir nodrošinājis pagāniem iespēju pievienoties atjaunotajai “Dieva tautai”, tādā veidā kļūstot par Israēla daļu.

Pateicoties tam, viņa lēmums bija, ka pagānu atgrieztajiem nav jāuzliek nekādi lielāki ierobežojumi kā svešiniekiem, kas vēlējās dzīvot Israēla zemē.

Apustuliskais dekrēts

Izlasi Apd 15:28, 29. Kādus četrus aizliegumus koncils nolēma uzlikt pagānu jaunatgrieztajiem?

Galvenais jautājums, kura dēļ koncils tika sasaukts, bija apmierinoši atrisināts. Tā kā glābšana ir žēlastībā, ticīgie pagāni tika atbrīvoti no apgrauzīšanas, kad viņi pievienojās draudzei. Tomēr viņiem bija jāatturas no četrām lietām: (1) gaļas, kas tika pienesta elkiem pagānu rituālos un tad pasniegta tempļa rituālos vai pārdota tirgū, (2) asins lietošanas uzturā, (3) no žņaugtu dzīvnieku gaļas, tas ir, gaļas, kuras asinis nav notecinātas, un (4) no seksuālas amoralitātes tās dažādajās formās.

Lielākā daļa kristiešu mūsdienās uzskata uztura aizliegumus (1–3) par īslaicīgiem ieteikumiem. Tā kā jūdiem tie bija īpaši riebīgi, aizliegumi – viņi apgalvoja – bija ar nolūku uzcelt tiltu starp plaisu, kas atradās starp jūdiem un pagānu ticīgajiem. Bieži arī tiek apgalvots, ka visi citi Vecās Derības likumi, tai skaitā 3. Mozus grāmatā aprakstītie pārtikas likumi (3Moz 11) un sabata bauslis (2Moz 20:8–11), kas nebija minēti sarakstā, kristiešiem vairs nav jāievēro.

Taču tā saucamais apustuliskais dekrēts nebija ne īslaicīgs, ne jauns kodekss kristīgajā ētikā, kas izslēdza visu citu, kas bija saistīts ar Veco Derību. Svētā Gara vadībā (Apd 15:28) apustuļi un draudzes vecaji atjaunoja 3Moz 17.–18. nodaļas regulējumus tikai attiecībā uz Israēlā dzīvojošajiem sveštautiešiem.

3Moz grāmatas kontekstā šie aizliegumi nozīmēja atteikšanos no pagānisma. Jebkuram svešiniekam, kurš vēlējās dzīvot Israēlā, bija jāatsakās no šiem pagānu ieradumiem, pie kā viņi bija pieraduši (3Moz 18:30). Līdzīgi ikvienam ticīgajam pagānam, kas vēlējās pievienoties draudzei, bija jāieņem stingra nostāja pret pagānismu.

Tomēr tas bija tikai pirmais solis. Kad tas tika sperts, no ikviena sagaidīja paklausību Dieva gribai, ievērojot šos baušļus, kas bija universāli, pastāvēja jau pirms Mozus un nebija ceremoniāli, kā piemēram, sabats (1Moz 2:1–3) un atšķirība starp šķīstu un nešķīstu pārtiku (1Moz 7:2).

Tas, ka dekrēts nebija īslaicīgs, ir skaidrs, piemēram, no Atkl 2:14, 20, kur pirmais un pēdējais aizliegums tika atkārtoti, netieši ietverot arī pārējos divus. Vēsturiskie pierādījumi parāda, ka šis dekrēts kristiešu vidū tika uzskatīts par normatīvu vēl ilgi pēc Jaunās Derības sākumposma.

Kā mēs varam iemācīties atrast laiku, lai apsēstos kopā, ieklausītos cits citā un cenošā un pazemīgā garā atrisinātu strīdīgus jautājumus? _____

Vēstule no Jeruzālemes

Izlasi Apd 15:22–29. Kādi papildu pasākumi tika pieņemti Jeruzālemes draudzē attiecībā uz koncila lēmumu? _____

Pirmais pasākums bija uzrakstīt vēstuli pagānu ticīgajiem, lai informētu viņus par to, kas ir nolemts. Vēstule, rakstīta Jeruzālemes apustuļu un vecaju vārdā, bija oficiāls dokuments, kas atspoguļoja Jeruzālemes draudzes pārākumu – skaidrs, ka apustuļu vadības dēļ – pār citām kristiešu kopienām. Rakstīta 49. gadā, kas visdrīzāk ir koncila gads, šī vēstule ir viens no senākajiem kristiešu dokumentiem, kas mums ir pieejams.

Jeruzālemes koncils nolēma arī iecelt divus delegātus, Jūdu un Silu, lai tie pavada Pāvilu un Barnabu uz Antiohiju. Viņu uzdevums bija nogādāt vēstuli un apstiprināt tās saturu.

Izlasi Apd 15:30–33. Kā draudze Antiohijā reaģēja uz vēstuli? _____

Kad vēstule tika lasīta, draudze bija liela prieka pilna, jo tā saturēja iedrošinošu vēsti: no pagānu atgrieztajiem netika prasīta apgraizīšana. Viņi arī necēla nekādus iebildumus pret vēstulē izteiktajām prasībām (četrkārtīgais apustuliskais dekrēts). Tādējādi tika atrisināta pirmā nopietnā šķelšanās agrīnajā draudzē, vismaz teorētiski.

Koncila noslēgumā Jeruzālemes draudzes vadība pilnībā atzina Pāvila evaņģēliju un pasniedza viņam un Barnabam sadraudzības labo roku kā pieņemšanas un uzticības zīmi (Gal 2:9). Tomēr tie jūdu kristieši, kas turpināja dzīvot saskaņā ar jūdu likumu, vēl joprojām uzskatīja par lielu problēmu baudīt sadraudzību pie galda ar pagāniem, kas tik un tā saskaņā ar rituālu bija nešķīsti.

Šo jautājumu atklāj, piemēram, starpgadījums, kas bija saistīts ar Pēteri Gal 2:11–14. “Pat mācekļi,” saka Elena Vaits, “nebija visi sagatavoti labprātīgi pieņemt koncila lēmumu.” (“Apustuļu darbi” 197. lpp.)

Esiet godīgi pret sevi: cik grūti jums ir būt sadraudzībā ar citām rasēm, kultūrām un vai sociālajām šķirām? Kā jūs varat atbrīvoties no diskreditējošas attieksmes, kas pavisam noteikti ir pretēja evaņģēlijam? _____

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

“Atgriezti jūdi kopumā nebija noskaņoti rīkoties tik strauji, kā Dieva aizgādība pavēra ceļu. Apustuļu darbības rezultātā starp pagāniem kļuva redzams, ka jaunatgriezto skaits no šiem ļaudīm tālu pārsniedza jaunatgriezto jūdu skaitu, un pēdējie baidījās, ka tādā gadījumā, ja viņu ceremonijas un ierobežojumi kā draudzes brālības nosacījumi nebūs obligāti arī pagāniem, tad jūdu nacionālās īpatnības, kas tos atšķīra no citām tautām, beidzot izzudīs no to vidus, kas pieņem Evaņģēlija vēsti.” (Elena Vaita “Apustuļu darbi” 189. lpp.)

“Dzīvodami dievnama tuvumā, kristīgie jūdi dabīgi ļāva domām atgriezties pie savas tautas sevišķajām priekšrocībām. Kad tie redzēja kristīgo draudzi atšķiramies no jūdaisma ceremonijām un tradīcijām un saprata, ka tas sevišķais svētums, kādā bija ietērti jūdu paradumi, drīz izzudīs jaunās ticības gaismā, daudzi jutās neapmierināti ar Pāvilu, kuru lielā mērā uzskatīja par šo pārmaiņu iniciatoru. Labprātīgi pieņemt koncila lēmumu gatavi nebija pat atsevišķi mācekļi. Daži bija centīgi ceremoniālo likumu aizstāvji un uz Pāvilu raudzījās ar nelabvēlību, domādami, ka viņa ieskati par jūdu saistošajiem likumiem ir pārāk brīvi.” (197. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Grupā pārrunājiet pirmdienas pēdējo jautājumu. Kā mēs saprotam faktu, ka piederēšana “pareizajai” baznīcai negarantē glābšanu? Piemēram, senatnes Israēls bija “pareizā baznīca”, bet tas nenozīmē, ka ikviens, kas tai piederēja, bija glābts. Ja atrašanās patiesajā draudzē negarantē glābšanu, kāds labums tad ir no piederēšanas tai?

2. Kā pieņemt neapgraizītos pagānus ticīgo kopienā – tas bija viens no vissvarīgākajiem administratīvajiem jautājumiem, ko piedzīvoja pirmkristiešu draudze. Kādi līdzīgi jautājumi ir draudzē mūsdienās un kā Apd 15. nodaļā atklātais paraugs var mums iemācīt tikt ar tiem galā?

3. Lai grupā daži cilvēki ieņem jūdu nostāju, kas uzskatīja, ka pagāniem ir jāklūst vispirms par jūdiem, lai varētu pievienoties draudzei, kas, kā viņi redzēja (un pamatoti), bija Israēlam dotās derības paplašinājums. Kādi ir viņu argumenti un kā jūs varat uz tiem atbildēt? Kā šāda diskusija varētu parādīt mums, kāpēc jautājumi, kas mūsdienās šķiet tik skaidri, tajos laikos varēja likties grūtāki nekā mums tagad?